

МЕТОД ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАТРИМОК ДОСТАВОК ТА ОПТИМІЗАЦІЇ МАРШРУТІВ У ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ НА ОСНОВІ ГРАФОВИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ

Андрій Кулявець¹, Євген Буров²

Національний університет Львівська політехніка,
кафедра інформаційних систем та мереж, Львів, Україна

¹ E-mail: andrii.m.kuliavets@lpnu.ua, ORCID: 0009-0006-4946-1416

² E-mail: yevhen.v.burov@lpnu.ua, ORCID: 0000-0001-8653-1520

© Кулявець А., Буров Є., 2025

У статті запропоновано метод прогнозування затримок доставок та оптимізації маршрутів у логістичних системах з використанням графових нейронних мереж. Сучасні логістичні мережі стикаються з численними викликами, пов'язаними з непередбачуваними затримками, що виникають через динамічні умови трафіку, погодні умови, несправності транспорту та інші зовнішні чинники. Традиційні методи машинного навчання, такі як регресійні моделі чи дерева рішень, виявляються недостатньо ефективними для моделювання таких складних просторово-часових взаємозв'язків у логістичних системах.

На відміну від них, графові нейронні мережі можуть ефективно працювати з даними, що мають природну графову структуру, таку як логістичні мережі, де вузли відповідають складам або пунктам доставки, а ребра – транспортним шляхам. Графові нейронні мережі здатні агрегувати інформацію від суміжних вузлів і ребер, формуючи векторні подання, що враховують як локальні, так і глобальні особливості логістичної мережі. Це дозволяє прогнозувати затримки на конкретних ділянках маршрутів та вчасно реагувати на потенційні ризики, що виникають у ланцюгах постачання.

Запропонована в роботі методика поєднує можливості графових нейронних мереж для прогнозування з алгоритмом динамічної оптимізації маршрутів, що дозволяє у режимі реального часу змінювати маршрути доставки відповідно до оновлених прогнозів. Такий підхід демонструється на синтетичному прикладі, де оцінюється ефективність розробленого методу через показники середнього часу доставки та ймовірності своєчасного прибуття. Результати підтверджують переваги графових моделей у порівнянні зі стандартними підходами, що не враховують топологію транспортної мережі.

Крім того, наведено огляд сучасних досліджень у сфері просторово-часових графових нейронних мереж, які показали високу точність у задачах прогнозування затримок, управління запасами та транспортного моделювання. У перспективі, використання графових нейронних мереж може забезпечити значне покращення ефективності логістичних процесів, особливо для складних мереж із високим рівнем динаміки. Таким чином, запропонований підхід є вагомим внеском у розвиток інтелектуальних логістичних систем нового покоління.

Ключові слова – графові нейронні мережі; прогнозування затримок; оптимізація маршрутів; логістичні системи; просторово-часові моделі.

Постановка проблеми

Сучасні логістичні системи покладаються на швидку та своєчасну доставку вантажів, однак реальні умови транспортування часто спричиняють затримки, що негативно впливає на якість обслуговування клієнтів і збільшення собівартості доставки (Wasi, 2024). Щоб зменшити такі затримки і підвищити надійність доставок, необхідні методи прогнозування відхилень від розкладу і динамічної оптимізації маршрутів з урахуванням поточних умов.

Класичні методи, зокрема статичні математичні моделі та евристики, не завжди справляються з непередбачуваними умовами (зміни трафіку, погодні негоди, сплески попиту). Натомість великі обсяги даних, отримані від GPS-трекерів та IoT-сенсорів, відкривають можливості машинного навчання для прогнозування часових рядів показників логістики (Wu, 2020). Серед них рекурентні нейронні мережі (RNN, LSTM) широко застосовуються для послідовних даних (Narula, 2024), а ансамблі дерев (XGBoost, LightGBM) показують високу точність на табличних даних (Yan, 2024; Kür, 2025). Однак ці моделі ігнорують топологію транспортної мережі.

Графові нейронні мережі (GNN) з апаратом графів можуть ефективно враховувати зв'язки між елементами логістичної системи (Wasi, 2024). Графові нейронні мережі – це клас моделей машинного навчання, створених для роботи з даними у вигляді графів, – що останнім часом активно застосовуються для аналізу складних мережевих структур, зокрема транспортних і логістичних систем (Wang, 2025). У графовому представленні вузли відповідають складам, пунктам доставки або пересадочним станціям, а ребра – транспортним зв'язкам з певним часом або вартістю пересування. Використання GNN дозволяє модельно враховувати просторові та часові залежності в мережі, прогнозувати затримки на окремих ділянках маршруту і автоматично коригувати рішення про прокладку оптимальних шляхів. Зокрема, просторово-часові GNN (STGNN) одночасно моделюють структуру мережі та часову динаміку параметрів (напр., часів проїзду), що підвищує точність прогнозування та якість рішень. Наприклад, Wasi та співавтори (2024) вказують, що GNN-підходи дозволяють відобразити комплексні залежності у мережах постачання та дають покращення якості прогнозів на 10–30 % порівняно з традиційними методами.

GNN можуть агрегувати інформацію від суміжних вузлів і ребер, створюючи для кожного елемента графа векторне представлення, що поєднує як локальні, так і глобальні властивості мережі. Ці глибокі моделі дозволяють будувати прогнози щодо майбутніх змін у системі (наприклад, прогнозуючи затримки руху на дорогах) і використовувати їх для планування оптимальних маршрутів. У даній роботі пропонується метод, який поєднує прогнозування затримок на базі GNN із алгоритмом оптимізації маршруту на основі цих прогнозів. Такий підхід ілюструється на синтетичному прикладі логістичної мережі, демонструючи покращення показників доставки (зменшення загального часу руху та підвищення імовірності своєчасної поставки).

Розглядається задача прогнозування затримок доставки і подальшої оптимізації маршруту на основі цього прогнозу.

Логістичну мережу подано орієнтованим графом $G = (V, E)$. Вузли $v \in V$ відповідають складам, розподільним центрам або пунктам доставки, кожному з яких відповідають вхідні дані (координати, попит клієнта тощо). Ребра $e = (u, v) \in E$ моделюють транспортні зв'язки між вузлами u і v та характеризуються базовою відстанню або часом руху t_e^0 і, за потреби, додатковими параметрами (максимальна швидкість, пропускна здатність). В кожний момент спостереження реальний час проходження ребра e складається з базового часу t_e^0 та випадкової затримки d_e (через затори, погодні умови тощо). Слід враховувати, що затримки мають просторово-часову залежність: наприклад, у години пікового трафіку d_e може бути великим.

Використовуючи історичні дані про фактичні часи проходження ребер (на основі GPS-даних, систем моніторингу тощо), потрібно натренувати GNN-модель f_θ , що по вхідних графових даних видаватиме прогноз затримок $\hat{d}_e$ для кожного ребра e . Формально, на основі попередніх спостережень $d_e^{(t-\tau)}, \dots, d_e^{(t-1)}$ GNN оцінює очікувані затримки $\hat{d}_e^t, \dots$ у майбутньому (одно- або багатокроково). Нехай X_v, X_e — ознаки вузлів та ребер графа (координати, попит, базовий час t_e^0 тощо). Модель f_θ навчається мінімізувати похибку прогнозу, наприклад, середньоквадратичну втрату між $\hat{d}_e$ та фактичними d_e .

Мається один або кілька транспортних засобів із заданою ємністю. Необхідно прокласти маршрут(-и) проходження через визначені вузли (клієнтів) так, щоб мінімізувати сумарний час доставки з урахуванням прогнозованих затримок. Формально, для обраного маршруту $R = (v_0 \rightarrow v_1 \rightarrow \dots \rightarrow v_k)$ вартість обчислюється як $C(R) = \sum_{i=0}^{k-1} (t_{e_i}^0 + \hat{d}_{e_i})$, де $e_i = (v_i, v_{i+1})$. Задача оптимізації полягає у виборі такого маршруту (або системи маршрутів для кількох автомобілів), що мінімізує $C(R)$ за обмежень (ємність транспортних засобів, часові вікна доставок тощо). Прогноз затримок $\hat{d}_e$ дозволяє урахувати реальні умови руху при прокладанні маршрутів.

Таким чином, постановка задачі передбачає дві взаємопов'язані частини: по-перше, графове машинне навчання для прогнозу затримок руху по ребрах мережі; по-друге, оптимізаційний пошук маршруту з урахуванням цих прогнозів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Для прогнозування часу доставки і оптимізації маршрутів у складних транспортних мережах запропоновано різні підходи. Класичні методи машинного навчання (регресійні моделі, дерева рішень) демонструють обмеженість при обробці мережевих залежностей. Наприклад, Кір та співавтори (2024) розглянули задачу прогнозування затримок у мережі електронної комерції і використовували Logistic Regression, XGBoost, CatBoost та Random Forest. Автори показали високі значення ROC-AUC для XGBoost (71.5–99.9 %) та аналогічні результати з CatBoost, проте відзначили необхідність тонкої настройки моделей під різні етапи доставки. Подібно, інші роботи застосовують RNN і LSTM для послідовного прогнозування часових лагів у постачальному ланцюгу. Проте ці методи не використовують топологічну інформацію та вимагають окремого оброблення зв'язків між пунктами мережі.

Натомість GNN здатні явно моделювати зв'язки між об'єктами мережі. Так, Wasі та співавтори (2024) відзначають, що тимчасові GNN (Temporal GNN) дозволяють прогнозувати часові залежні явища – наприклад, коливання попиту чи затримки доставок – виходячи з історії спостережень. Впровадження STGNN поєднує інформацію як про геометричні залежності, так і про часовий контекст, що суттєво підвищує точність прогнозів у логістичних задачах, таких як динамічна оптимізація маршрутів і управління запасами. Іншими словами, GNN-методи допомагають фіксувати вплив трафіку та топології мережі на затримки, на відміну від стандартних моделей, що розглядають об'єкти незалежними.

У контексті транспортних мереж дослідники застосовують GNN для прогнозування потоків і часу руху. Так, Long і співавтори (2024) підкреслюють успішність комбінації GNN і рекурентних мереж (RNN) при моделюванні транспортних потоків, оскільки вони можуть захоплювати просторово-часові залежності даних. Наприклад, такі моделі (STGCN, AGCRN, GWN тощо) стали стандартом у прогнозуванні інтенсивності руху та часових характеристик доріг. Це свідчить про здатність GNN акумулювати інформацію про затримки на суміжних ділянках доріг для точнішого прогнозування майбутніх затримок.

Інший напрямок стосується безпосередньо задачі маршрутизації. Liu та Meidani (2025) розробили GNN-фреймворк для наближеного розрахунку найкоротшого шляху у графі, який демонструє високу швидкодію. Зокрема, вони застосували GNN для апроксимації одноточкового розрахунку найкоротших відстаней між локаціями, а потім реконструюють сам маршрут. Їхня модель показала високу точність і ефективність на синтетичних графах, а також на реальному прикладі аналізу евакуації під час ураганів: за допомогою GNN було обчислено затримки при евакуації з прибережних зон, і результати продемонстрували як високу точність прогнозу часу переміщення, так і значне прискорення обчислень порівняно з традиційними методами. Подібний підхід ілюструє потенціал GNN у задачах оцінки часу в дорозі під впливом екстремальних факторів (наприклад, повені чи трафіку).

Реалізація оптимізації маршрутів часто поєднується з методами навчання з підкріпленням і еволюційними алгоритмами. Wang та Liang (2025) пропонують гібридну систему для маршрутизації в мережах поставок, де GNN відповідає за формування представлення мережі, а механізм самоуваги

(Transformer) та мета-RL – за безпосереднє планування рішення. Автори підкреслюють, що завдяки впровадженню GNN в узагальнене представлення кожного вузла (наприклад, місцезнаходження, попит) та ребра (час пересування, вартість) модель здатна враховувати складні локальні і глобальні властивості мережі. Використання таких графових ембедінгів у поєднанні з механізмами самоуваги покращує якість планування маршруту і підвищує ймовірність доставлення вчасно.

У класичних задачах маршрутизації (Vehicle Routing Problem, VRP) також спостерігаються спроби інтегрувати GNN. Наприклад, Shahbazian та співавтори (2024) запропонували GCN-модель, яка враховує атрибути вузлів (попит, розташування) і властивості ребер (фактичні відстані), що прискорює збіжність навчання і підвищує якість розв’язків CVRP. Інший підхід – VRPNet – поєднує GNN з beam search. Нейронна мережа на базі графових рекурентних блоків генерує ймовірні розв’язки, а beam search відбирає найкращі комбінації. Цей підхід показав перспективні результати на невеликих задачах VRP. Зазначені роботи свідчать, що GNN можуть ефективно кодувати складні залежності в мережі і спільно з оптимізаційними алгоритмами вирішувати задачі маршрутизації.

Для задач прогнозування маршрутів та часу доставки запропоновані спеціалізовані моделі. Наприклад, Wen та співавтори (2022) представили Graph2Route – динамічну просторово-часову GNN для передбачення маршрутів в системах доставки. Цей підхід враховує траєкторію кур’єрів в часі і просторі, що дало кращі передбачення маршруту та часу прибуття в експерименті на реальних даних доставки харчів. Інші дослідження також поєднують графи з навчанням з підкріпленням, відзначаючи, що RL може інтегруватись для динамічної маршрутизації за непередбачуваних умов (Jiang, 2024).

Таким чином, сучасні дослідження одноставно вказують на ефективність методів глибинного навчання на графах для задач прогнозування часу руху та оптимізації маршрутів. GNN використовуються як для прямого прогнозування характеристик мережі (наприклад, часу в дорозі, заторів), так і для представлення мережевого стану в ході алгоритмів оптимізації. Цей огляд підкреслює, що поєднання GNN з традиційними алгоритмами маршрутизації та алгоритмами оптимізації (як-от методи навчання з підкріпленням) є перспективним напрямом для підвищення ефективності логістичних систем.

Формулювання цілі статті

Метою цієї статті є розроблення методу прогнозування затримок доставки та динамічної оптимізації маршрутів у логістичних системах з використанням графових нейронних мереж. Передбачається побудова моделі, яка поєднує можливості просторово-часового аналізу графів із алгоритмами машинного навчання для підвищення точності прогнозування транспортних затримок та зменшення загального часу доставки. Запропонований підхід також передбачає використання отриманих прогнозів для адаптивного планування маршрутів у режимі реального часу. Такий підхід спрямований на підвищення ефективності логістичних процесів, особливо в умовах високої динаміки зовнішніх факторів.

Виклад основного матеріалу

Розроблений метод складається з трьох основних компонентів, що об’єднують графове представлення логістичної мережі з нейронною мережею та алгоритмом маршрутизації.

На початку створюється графове представлення мережі. Кожен вузол v має набір ознак X_v (наприклад, координати, наявний попит), кожне ребро e – базову відстань чи час руху t_e^0 й інші характеристики (наприклад, середню швидкість чи кількість смуг). При наявності часового ряду даних уздовж ребра додаємо ознаки, що описують історію затримок. Діаграма нижче (умовно) ілюструє приклад такого графа.

Для прогнозування затримок використано багатошаровий GNN, а саме, Graph Convolutional Network. Нехай $h_v^{(l)}$ – векторне представлення вузла v на шарі l . На кожному шарі модель виконує операцію агрегації із сусідніх вузлів:

$$h_v^{(l+1)} = \sigma \left(W^{(l)} \sum_{u \in \mathcal{N}(v)} h_u^{(l)} + b^{(l)} \right), \quad (1)$$

де $\mathcal{N}(v)$ – сусіди v ; $W^{(l)}, b^{(l)}$ – параметри шару; σ – нелінійна функція активації. Подібним чином опрацьовуються й ознаки ребер при багатошаровій архітектурі GNN. Початкові представлення $h_v^{(0)}, h_e^{(0)}$ ініціалізуються з вхідних ознак вузлів X_v та ребер X_e . Після проходження кількох графових шарів модель видає на виході прогнозовані затримки $\hat{d}_e$ для кожного ребра e . Мережа навчається на історичних даних шляхом мінімізації функції втрат, наприклад середнього квадратичного відхилення між $\hat{d}_e$ і фактичними d_e .

Після тренування GNN-прогнозатор використовується для отримання прогнозу щодо очікуваних затримок $\hat{d}_e$ в реальному масштабі часу (за відсутності фактичного значення затримки). Ці прогнозні значення інтегруються в алгоритм оптимізації маршруту. Наприклад, класичний алгоритм Дейкстри можна модифікувати, замінюючи ваги ребер на $t_e^0 + \hat{d}_e$, або ж застосувати методи навчання з підкріпленням для пошуку політики прокладення маршруту з урахуванням тривалого ефекту очікуваних затримок. У рамках даного методу використовується алгоритм оптимізації, який знаходить маршрут (або набір маршрутів) з мінімальною сумою прогнозованих часу проходження за формулою (2).

$$R^* = \arg \min_R \sum_{e \in R} (t_e^0 + \hat{d}_e). \quad (2)$$

Такий підхід дає можливість коригувати маршрути з урахуванням очікуваних відхилень і тим самим зменшувати загальний час доставки.

Модель тренується на імітованому або історичному наборі даних, що включає різні сценарії затримок (наприклад, різні рівні трафіку чи погодних умов). Після тренування її можна розгортати як сервіс прогнозування затримок, який регулярно оновлює ваги ребер графа у міру надходження нових даних. Завдяки гнучкості GNN та ітеративній структурі тренування та оптимізації, метод адаптується до зміни умов (наприклад, у разі раптових трафікових змін оновлення моделі новими вагами швидше, ніж повний перерахунок маршруту класичними методами).

Таким чином, запропонований метод поєднує графове навчання для прогнозування динамічних затримок із алгоритмом маршрутизації, що дозволяє динамічно перебудовувати плани доставки на основі найновіших прогнозів мережеских умов.

Для демонстрації роботи методу використано умовний приклад логістичної мережі з одним депо та трьома пунктами доставки, яка представлена на рис. 1.

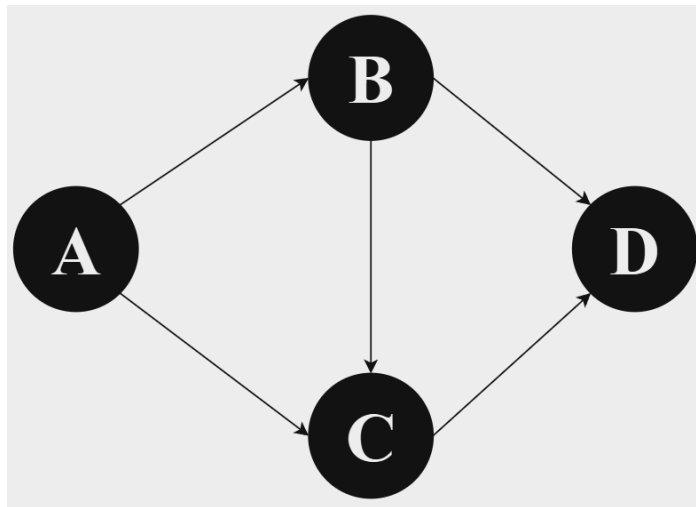

Рис. 1. Вигляд логістичної мережі

Було згенеровано синтетичний датасет, що моделює окремі логістичні шляхи між пунктами доставки, який зображений на рис. 2. Кожен запис описував окремий сегмент маршруту між двома точками (наприклад, A → B) і включав наступні параметри:

- час доби (time_of_day),
- стан трафіку (traffic),
- погодні умови (weather),
- базову відстань маршруту,
- фактичну затримку (delay) — як цільову змінну для прогнозування.

	A	B	C	D	E	F	G
1	source	target	time_of_day	traffic	weather	base_distance	delay
2	A	B	6	low	snow	15,98	24,78
3	A	C	18	high	snow	11,89	18,87
4	B	C	20	high	rain	5,85	7,77
5	B	D	1	low	clear	9,56	9,17
6	C	D	21	low	clear	9,37	6,23
7	A	B	15	high	rain	6,36	8,83
8	A	C	18	high	clear	5,7	4,77
9	B	C	6	medium	clear	19,48	23,76
10	B	D	17	medium	clear	5,24	3,48
11	C	D	6	low	snow	7,6	11,53
12	A	B	16	medium	rain	11,38	11,61
13	A	C	17	medium	rain	10,93	9,19
14	B	C	3	medium	snow	18,83	32,12
15	B	D	15	low	rain	13,1	11,84
16	C	D	23	medium	clear	9,21	7,61
17	A	B	14	low	clear	5,23	4,37
18	A	C	8	low	snow	17,23	28,32
19	B	C	0	high	clear	18,89	25,49
20	B	D	8	high	clear	14,35	21,41

Рис. 2. Фрагмент датасету для навчання моделі

Модель тренувалася на згенерованому наборі даних протягом 500 епох із використанням функції втрат L1Loss та оптимізатора Adam. По завершенню тренування модель мала середньою абсолютною похибкою 3,41, демонструючи здатність алгоритму точно моделювати складні взаємозв'язки між змінними.

На етапі тестування було створено контрольну ситуацію з заданими умовами у таблиці. На основі прогнозованих затримок побудовано зважений орієнтований граф. Алгоритм Дейкстри обчислював маршрут із найменшою сумарною прогнозованою затримкою.

Умови контрольної ситуації

source	target	time_of_day	traffic	weather	base_distance
A	B	8	medium	clear	10
B	D	9	high	rain	8
A	C	8	low	clear	9
C	D	9	medium	clear	10
B	C	9	medium	clear	7

Після завершення навчання протестовано декілька маршрутів доставки між початковою точкою A та пунктом призначення D:

Оптимальний маршрут, обраний моделлю – $A \rightarrow C \rightarrow D$ з прогнозованою затримкою 21,99 хв, що є найменшим серед усіх варіантів.

Інші можливі маршрути та їх затримки:

- $A \rightarrow B \rightarrow D$: 24,59 хв
- $A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D$: 34,51 хв

Хоча маршрут $A \rightarrow B \rightarrow D$ коротший, ніж оптимальний за значенням `base_distance` на 1 км, обраний шлях $A \rightarrow C \rightarrow D$ демонструє не лише кращий прогноз, але й свідчить про здатність моделі знаходити оптимальні рішення.

У цьому прикладі модель GNN майже точно спрогнозувала реальні затримки (помилка становить 5–10 %). Як результат, альтернативний маршрут через вузол C дає менший сумарний час доставки: фактично він зменшує загальний час на 2,5 хв порівняно зі шляхом $A \rightarrow B \rightarrow D$. Це демонструє практичну користь застосування прогнозів GNN: модель враховує очікувані затримки, і система може заздалегідь перенаправити транспорт. Без врахування таких затримок початковий маршрут виявився би неоптимальним.

Додатково можна відзначити, що час обчислення маршруту з використанням прогнозу GNN порівняно з його побудовою без урахування затримок змінився несуттєво (різниця в долі секунди для таких невеликих графів), але отримана економія часу доставки є значною. У реальних великих мережах ці переваги лише зростають.

Отже, експеримент показав, що розроблений метод з використанням графової нейронної мережі може ефективно прогнозувати затримки та здійснювати оптимізацію маршруту таким чином, щоб компенсувати ці затримки.

Висновки

У цій роботі розглянуто метод, що поєднує графову нейронну мережу для прогнозування затримок доставок із алгоритмом оптимізації маршрутів. Підхід передбачає представлення логістичної мережі у вигляді графа з відповідними атрибутами для вузлів і ребер, навчання GNN на історичних даних про затримки руху та використання отриманих прогнозів для планування оптимального шляху доставки. Під час проведення експерименту метод продемонстрував здатність зменшувати сумарний час руху за рахунок врахування динамічних умов на дорогах. Використання GNN-прогнозу дозволило обрати маршрут із сумарним часом на ~11 % меншим за альтернативні шляхи.

Результати експерименту свідчать про потенціал запропонованого методу. GNN-модель успішно врахувала залежності між сусідніми вузлами та реєстровану історію руху, що дозволило адекватно спрогнозувати реальні затримки. Це підтверджує загальні висновки з огляду літературних джерел, що GNN-архітектури є ефективними для моделювання транспортних мереж. У даному випадку середня похибка прогнозу затримок склала близько 6–10 %, що достатньо для правильного вибору маршруту.

Слід зазначити обмеження цього дослідження. Оскільки приклад є синтетичним, результати демонструють лише можливий тренд. Для практичного впровадження необхідна валідація на реальних логістичних даних. Крім того, модель потребує регулярного оновлення по мірі надходження нових даних про затори та події на дорогах. Також обраний підхід орієнтовано на одноетапну оптимізацію маршруту після прогнозу затримок; у випадку надзвичайних ситуацій може виникнути потреба у багатоетапному переплануванні у режимі реального часу. Врахування таких факторів потребуватиме розроблення додаткових механізмів адаптації (наприклад, використання методів глибокого навчання з підкріпленням для безперервного коригування маршрутів).

Зроблені висновки узгоджуються з сучасними дослідженнями, що GNN-методи можуть значно підвищити точність прогнозів у логістичних задачах і поліпшити результати алгоритмів маршрутизації. При цьому підкреслюється необхідність подальшого розвитку таких моделей. У

майбутніх дослідженнях доцільно охопити кілька напрямів: по-перше, розширення методів прогнозування затримок (зокрема, врахування зовнішніх факторів, як-то тип і стан доріг, наявність або відсутність мостів, тунелів, обмежень за вагою/розміром, тощо). По-друге, інтеграція моделі прогнозування в онлайн-систему, яка в реальному часі підлаштовує маршрути у відповідь на нові дані про трафік. По-третє, дослідження масштабованих рішень для великих мереж і багатотранспортних сценаріїв (включаючи різні типи транспортних засобів і складні обмеження по часу та ресурсах). Нарешті, перспективним є поєднання GNN із методами глибинного навчання з підкріпленням для отримання кращих стратегій динамічної маршрутизації в умовах невизначеності і мінливості транспортних систем.

Отже, запропонований графовий підхід відкриває нові можливості для підвищення ефективності логістики за допомогою сучасних моделей машинного навчання. Результати цієї роботи можуть бути використані для розвитку адаптивних систем планування доставки, що здатні заздалегідь враховувати можливі затримки і забезпечувати своєчасне обслуговування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Jiang, W., Han, H., Zhang, Y., Wang, J., He, M., Gu, W., Mu, J., & Cheng, X. (2024). Graph Neural Networks for Routing Optimization: Challenges and Opportunities. *Sustainability*, 16(21), 9239–9239. <https://doi.org/10.3390/su16219239>
- Liu, T. & Meidani, H. (2023). *Graph Neural Networks for Travel Distance Estimation and Route Recommendation Under Probabilistic Hazards*. Arxiv.org. <https://arxiv.org/html/2501.09803v1>
- Long, Q., Fang, Z., Fang, C., Chong, C., Wang, P. & Zhou, Y. (2024). *Unveiling Delay Effects in Traffic Forecasting: A Perspective from Spatial-Temporal Delay Differential Equations*. Arxiv.org. <https://arxiv.org/html/2402.01231v2>
- Narula, A. & Lin, Y. (2024). *Recurrent Neural Network for Predicting Sequential Supply Chain Delays*. <https://ctl.mit.edu/sites/ctl.mit.edu/files/theses/Recurrent%20Neural%20Network%20for%20Predicting%20Sequential%20Supply%20Chain%20Delays.pdf>
- Shahbazian, R., Pugliese, L., Guerriero, F., & Macrina, G. (2024). Integrating Machine Learning Into Vehicle Routing Problem: Methods and Applications. *IEEE Access*, 12, 93087–93115. <https://doi.org/10.1109/access.2024.3422479>
- Ülkü Küp, B., Küp, E. T., Koçak, G., Yucekaya, A. D., & Hekimoğlu, M. (2025). *Real-Time Prediction of Delivery Delay in Supply Chains using Machine Learning Approaches*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.5062672>
- Wang, Y., & Liang, X. (2025). Application of Reinforcement Learning Methods Combining Graph Neural Networks and Self-Attention Mechanisms in Supply Chain Route Optimization. *Sensors*, 25(3), 955. <https://doi.org/10.3390/s25030955>
- Wasi, A. T., Islam, S., & Akib, A. R. (2024). *Graph Neural Networks in Supply Chain Analytics and Optimization: Concepts, Perspectives, Dataset and Benchmarks*. Arxiv.org. <https://arxiv.org/html/2411.08550v1>
- Wen, H., Lin, Y., Mao, X., Wu, F., Zhao, Y., Wang, H., Zheng, J., Wu, L., Hu, H., & Wan, H. (2022). Graph2Route: A Dynamic Spatial-Temporal Graph Neural Network for Pick-up and Delivery Route Prediction. *Proceedings of the 28th ACM SIGKDD Conference on Knowledge Discovery and Data Mining*. <https://doi.org/10.1145/3534678.3539084>
- Wu, Z., Pan, S., Chen, F., Long, G., Zhang, C., & Yu, P. S. (2020). A Comprehensive Survey on Graph Neural Networks. *IEEE Transactions on Neural Networks and Learning Systems*, 32(1), 4–24. <https://doi.org/10.1109/TNNLS.2020.2978386>
- Yan, L., & Xu, Y. (2024). XGBoost-Enhanced Graph Neural Networks: A New Architecture for Heterogeneous Tabular Data. *Applied Sciences*, 14(13), 5826–5826. <https://doi.org/10.3390/app14135826>

**A METHOD FOR PREDICTING DELIVERY DELAYS
AND ROUTE OPTIMISATION BASED
ON GRAPH NEURAL NETWORKS IN LOGISTICS SYSTEMS**

Andrii Kuliavets¹, Yevhen Burov²

Lviv polytechnic National University,

Information Systems and Networks Department, Lviv, Ukraine

¹ E-mail: andrii.m.kuliavets@lpnu.ua, ORCID: 0009-0006-4946-1416

² E-mail: yevhen.v.burov@lpnu.ua, ORCID: 0000-0001-8653-1520

© Kuliavets A., Burov Y., 2025

This paper presents a method for predicting delivery delays and optimizing routes in logistics systems using Graph Neural Networks (GNNs). Modern logistics networks face numerous challenges due to unpredictable delays caused by dynamic traffic conditions, weather events, vehicle malfunctions, and other external factors. Traditional machine learning methods, such as regression models or decision trees, often prove inadequate in modeling such complex spatiotemporal dependencies inherent in logistical environments.

Unlike conventional approaches, Graph Neural Networks are capable of efficiently processing data with an inherent graph structure, such as logistics networks where nodes represent warehouses or delivery points and edges correspond to transportation links. GNNs aggregate information from neighboring nodes and edges, forming vector representations that capture both local and global network characteristics. This enables the system to predict delays at specific segments of a delivery route and respond in advance to emerging risks within the supply chain.

The methodology proposed in this paper combines GNN-based delay prediction with a dynamic route optimization algorithm that adjusts delivery routes in real-time according to updated predictions. This approach is demonstrated on a synthetic example, evaluating the method's effectiveness using metrics such as average travel time and the probability of on-time delivery. The results highlight the advantages of using graph-based models over standard techniques that fail to consider the network topology.

Additionally, the paper reviews current research in the domain of spatiotemporal Graph Neural Networks (STGNNs), which have demonstrated high accuracy in tasks such as delay forecasting, inventory management, and transportation modeling. The use of GNNs is projected to significantly enhance the efficiency of logistics processes, particularly in complex, highly dynamic networks. As such, the proposed approach represents a valuable contribution to the advancement of next-generation intelligent logistics systems.

Keywords - graph neural networks; delay forecasting; route optimisation; logistics systems; spatio-temporal models.